

Joskus Ahti on suosiollinenkin. Keväällä 2007 Alpon verkkoon oli tarttunut pataa pantavaa ihan naapureille asti. Särki kuitenkin taitaa tällä kerralla olla saaliissa enemmistönä.

Mitä kuuluu kunniapuheenjohtaja Alpo Havukaiselle?

Yksi Havukaisten sukuseuran voimannoistuksista oli suvun historiikirjan aikaansaaminen. Julkistamisjuhlasta on ensi kesänä kulunut aikaa jo 12 vuotta. Seuraavana kesänä, vuonna 2005, oli vuorossa suvun muistomerkin paljastaminen Kiteenlahden Havukkalanmäelle. Molemmat tapahtumat sijoittuivat vuosiin, jolloin Alpo Havukainen toimi sukuseuran puheenjohtajana.

Järjestöillä ei useinkaan ole mahdollisuuksia palkita toiminnassa ansioitunutta henkilöä taloudellisesti, eikä se toiminnan luonteesta johtuen oikeastaan ole sopivaakaan. Sen sijaan on muita tapoja julkisesti tunnustaa yhteisen hyvän eteen tehdyn työn arvo. Oli paikallaan, että monen ahkeraa puurtamista sisältäneen vuoden jälkeen Alpo Havukainen sai sukuseuran kunniapuheenjohtaja-nimityksen. Huomionosoitus tapahtui muistokivijuhlissa Kiteenlahden koululla kesällä 2005.

Useita muuttoja sodan kourissa

Alpo Havukainen on syntynyt Kiteen Loukunvaarassa vuonna 1932. Siksi hänen muistinsa ulottuu toisen maailmansodan vuosien taakse. Kotipaikka, Hiirelä, oli kolmen kylän yhteisen rajapyykin tuntumassa. Se kuului sotatoimialueeseen ja jäi lopullisessa rauhanteossakin Neuvostoliiton puolelle. Ne kaksi naapurikylää olivat Kangaskylä ja Kiteenlahti. Ennen olojen vakiintumista Alpo perheineen oli jo kokenut kaksi siirtolaisena oloa. Ensimmäinen lähtö tuli talvisodan jälkeen ja toinen jatkosodan alussa. Kolmas ja lopullinen muutto tapahtui sodan päätyttyä raskaisiin rauhannehtoihin suurine alueluovutuksineen.

Lapsuuden kultaisia vuosia Hiirelässä ennen sotia. Edessä istuvat Alpo vasemmalla ja serkkupoika Erkki oikealla. Heidän takanaan portailla on iäkäs pariskunta, poikien isänpuoleiset isovanhemmat Lemetti ja Anna Havukainen. Oviaukossa taustalla on Alpon isä, Mikko.

Välirauhan aikaan Alpon isä ennätti jo hankkia pienen maatilan Kiteenlahdesta läheltä Metsäkosken myllyä. Rauhallista ei elämä ollut sielläkään: Jatkosodan syttyessä piti koota kampeet ja lähteä muiden kiteenlahtelaisten kanssa evakkoon. Yhdeksänvuotias poika meni muun perheen mukana siirtoon Liperin Komperoon. Kun rintama sodan jatkuessa siirtyi pitkälle kohti itää, Alpon perhe ennätti palata takaisin alkuperäiselle kotipaikalleen Hiirelässä.

Vuonna 1948 Suomessa oli vielä pula-aika. Silti Juurikan kylän väki lähti Huikkolan Simo Vottosen kyydillä Koliille. Kuten näkyy, voimanlähteenä oli hääpönttö. Puukaasun tuottamiseen tarvittiin runsaasti hiiliä. Niitä näkyy säkitettyinä auton ohjaamon takana. Kuva otettiin lähtötilanteessa Juurikan koulun pihalla.

Uusi elämä rakennettiin Juurikan Lietsoon

Perheen uusi asuinpaikka tuli asutustilan muodossa Juurikan Lietsoon. Rakennusten ja peltojen suhteen liikkeellelähtö tapahtui jokseenkin nollapistestä. Alkuun tilan omistivat Mikko, Alpon isä ja setä, Pekka. Kolmantena oli "Lirkin" Janne Matikainen. Vuosien kuluessa yhtymämuoto purettiin ja Havukaiset omistajaveljeksinä alkoivat kehittää kumpikin omaa tilaosuuttaan. Siihen aikaan elämänmuotoon maaseudulla kuuluivat saumattomasti kotieläimet hevosineen, lehmineen, sikoineen ja lompaineen. Työtä riitti rakentamisessa ja tilan muissa töissä. Koneita ei hevostyövälineiden lisäksi siihen aikaan juurikaan ollut.

Juurikan kylän eräs nuorisojärjestö oli MNL:n kyläosasto. Sen puitteissa harrastettiin vaikkapa kansantansseja. Kuva otettiin MNL:n Pohjois-Karjalan piirin kesäjuhilla Juuassa joskus 1940-1950-lukujen taitteessa. Tanssokuvassa ovat niin Lahja kuin Alpokin, vaikka tunnistaminen ei ole helppoa.

Parhaan nuorukaisiän eräs etappi pojilla on asevelvollisuuden suorittaminen. Alpo Havukainen palveli Onttolassa ja yleni siellä alikersantiksi. Tässä varuskunnan päävartion portailla otetussa potretissa on neljä kiteeläisvarusmiestä. Vasemmalta lähtien henkilöt ovat Sulo Pirinen Rokkalasta, päivystäjänä toiminut alikersantti Alpo Havukainen, sitten Alpo Jaakonpoika Matikainen Lahdenkylästä ja oikealla on Hugo Partinen. Hän on toiminut Havukaisten sukuseurassa juhlien valokuvaajana ja on Heinsyrjästä kotoisin olevan Laura Havukaisen aviomies. Alpo Havukainen sai sittemmin siviilissä ylennyksen ja sotilasarvoksi tuli kersantti.

Alpon elämäkumppani löytyi pienen matkan takaa Juurikan kauppojen naapurista. Lahja on tyttönimeltään Pirinen. Nuoret löysivät toisensa harrastuksissa, kun kylällä toimi useampikin aktiivinen nuorisojärjestö. Nuorukainen saikin ensimmäiset kokemukset yhteisöllisen työn parissa juuri sieltä. Perhe kasvoi vuosien mittaan ja siihen kuuluivat lopulta poika ja kaksi tytärtä. Tyttäristä toinen, Heini, on jo kymmenkunta vuotta toiminut sukuseuran rahastonhoitajana.

Harrastukset pitävät vireyttä yllä

Vaikka Alpolla on ikää jo reippaasti yli 80 vuotta, henkinen vireys on hyvällä tolalla. Osaselitys asialle on miehen liikunnallinen elämäntapa. Harrastuksiin kuuluva kalastus vie läheiselle Ätäskö-järvelle niin kesäisin kuin talvellakin. Pilkkionginta on mieluinen tapa kuluttaa talvista loppoaikaa. Siinä sivussa kehittyy kunto. Avantoja täytyy joskus kairata paljonkin ja jäällä liikkuessakin kertyy hiihto- tai kävelymatkoja lukuisa määrä kilometrejä. Harrastuksen arvoa lisää sekin seikka, että elämänpiiriin pienentyessä iän myötä kalakavereilla on ”henkisenä yhteisönä” yhä isompi merkitys.

Sukuseura on virallisten kokoustensa ohella tehnyt lukuisia matkoja. Kotimaan kohteiden lisäksi on suunnattu kauemmaksikin. Niinpä on käyty Sortavalassa ja Petroskoissa. Viron kohteista taas on pistäydytty Tallinnassa, Saarenmaalla ja Pärnussa, jopa Riika oli yhtenä etappina Pärnun matkan yhteydessä. Alpo ja Lahja ovat monesti olleet sukuseuran matkoilla mukana.

Alpo Havukaisen talviset askareet veivät monesti hakkuutöihin joko oman tilan tai naapuruston metsiin. Alkuun moottorisahat olivat hyvin raskaita ja kaasutinkin oli uimurityyppinen. Siksi se piti kääntää oikeaan asentoon aina kun kaadosta siirryttiin katkontaan ja päin vastoin. Karsintaan sen ajan sahat olivat auttamatta liian raskaita. Tässä Alpo katkaisee järeää tukkirunkoa ensimmäisellä moottorisahallaan, jonka merkki oli nykyisinkin hyvin tunnettu Partner.

Aika on tuonut muutoksia, mutta elämä kotikylässä jatkuu

Aika on muuttanut elämänmuotoa Lietsossakin. Karjaa tilalla ei enää ole. Uusi sukupolvi on löytänyt leipäpuun uusissa ammateissa. Arja on lapsista vanhin. Hän on nyt jo aikuisen tyttären ja kahden pojan äiti - sivumennen sanottuna kuuden laudaturin ylioppilas Kiteen lukiosta vuonna 1983. Koulutukseltaan Arja on kauppatieteen maisteri. Aviomies Veijo Kuosmanen oli rajavartiolaitoksen palveluksessa. Lietsossa on Lahjan ja Alpon lisäksi nykyään vielä Jouko-poika, jolle muuten on riittänyt töitä rakennuslalla. Pellot ovat säilyneet kunnossa

Joukon Kari-serkun viljeleminä. Nuorin lapsista on Kesälahdella asuva Heini. Työ on Keslan taloushallinnon tehtävissä, mutta tätä nykyä lähin askare on toimia kahden pienen pojan äitinä. Ukilla ja mummillla on oma roolinsa, hyvin mieleinen sellainen.

Pekka Havukainen

Elokuussa 2011 sukuseuran matka suuntautui Pärnuun ja Riikaan. Eräs kohokohdistista oli ruokailu Väinäjoen rannalla sijaitsevassa upeassa hirsilinna-ravintolassa. Ravintolan keittiötä sanotaan erääksi Baltian parhaista. Tässä lounastavat Alpo ja Lahja Havukainen seuranaan Massisen pariskunta Joensuusta.